Pealinna Teataja

Päewaleht.

1917. a. tellimiſe hind postiga:

12 k. p. 9 r. — k.	8 k. p. 6 r. 40 k.	4 k. p. 3 r. 60 k.
11 „ „ 8 „ 40 „	7 „ „ 5 „ 70 „	3 „ „ 2 „ 80 „
10 „ „ 7 „ 80 „	6 „ „ 4 „ 90 „	2 „ „ 2 „ — „
9 „ „ 7 „ 10 „	5 „ „ 4 „ 30 „	1 „ „ 1 „ — „

Wäljamaale naſtas 18 r.
Tellida wõib igaſt päewaſt alates kuni iga kuu lõpuni.
Adreſſi muutmine — 15 k. ja endine adreſs üles anda.

Kaastööd wõetakſe waſtu. Igal käſikirjal peab ſaatja täielik nimi ja adreſs ligi olema, mis toimetuſe teada jääwad. Tarwitamata käſikirjad hoitakſe ainult ſellekohaſe ſoowi peale alal. Taſu makſetakſe kokkuleppimiſt mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuſe ja talituſe adreſs: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. № 29 (Riigi panga waſtas), ред. газ. „Пеалинна Театая“. Kõnetraat 98-04.

Üksik number 5 kop.
Kuulutuste hind: nonpareille-rida 25 kop. 4 küljel, lehe eesotſas 1 rbl. Kuulutuſi, mis järgmiſel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakſe talituſes kella 4 waſtu. Kuulutuste waſtuwõtmine aga üleüldse lõpetakſe talituſes kell 5.

№ 302 (629). Petrogradis, reedel 30. (12.) detſembril. 1916.

TELLIMINE

5½% lühikeseajalise sôjalaenu

Teise wäljalaske peale

Riigipanga Kontorites ja Osakondades, Era-Kommertspankades, Renteides (alalistes) Linnade pankades, Kredit-Ühisustes, Linna ja Semstwo walitsustes ja notariuste kontorites

ON PIKENDATUD

kuni tellimise aja lôpuni Riigi-hoiukassades, Wäikelaenu asutustes ja Wälja Renteides, s. o. kuni 31. jaan. 1917. a.

Ainult nendele lugejatele wôime meie

„Pealinna Teata[illegible]“

1. jaanuarist korralikult käima panna, kelle tellimine mitte hiljem, kui
30. detsembriks kell 2 peale lôunat
postiwalitsusse ära on saadedud. Hilisemaid tellimisi ei saada postiwalitsus 1. jaanuaril mitte edasi. Wôlgu tellimised jääwad tähelpanemata.

Petrogradis wôetakse „**Pealinna Teataja**“ tellimisi järgmistes kohtades wastu:

„Pealinna Teataja“ kontoris: Katarina kan., nr. 29.
„Ühiselu raamatukaupl. — Ohwitseri uul. nr. 5.
H-ra T. Otsing, Põhja Wast. Kred. Uhisuses — S. Konjuschennaja uul. nr. 10.
H-ra J. Kaarna, Petrogradi Eesti Laenu- ja Hoiu-Uhisuses — Italjanskaja uul., nr. 5.
E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksali wastas.
O. Steinberg, pagari äri — Wiiburi poolel, Lomanski ja Njustadsk. nurgal nr. 5—7.
H-ra A. Juhkamson — W. S., 7 liin. nr. 32.
H-ra T Riomar — Ohwitseri uul. nr. 54.
„Livonia“ piimaäris — Sabalkanski pr. 14.
„Produkti“ piimaäris — Spasski per. nr. 3.

Wastuwôetud tellimised palume wiibimata talitusse edasi toimetada.

Talitus.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja ſtaabilt.

Lääne wäerind.

Piirkonnas Babiti järweſt lõuna pool kestab wõitlus.

28. detſ. wõtſid meie wäed ühe küla Kalntſemi külaſt hommiku pool, mida ſakslaſed wiſalt hulga kuulipildujatega kaitſeſid, oma kätte. Kaks waenlaſe waſtutormijooksu löödi tagaſi.

Kolm waenlaſe tormijooksu meie wäeoſade peale, kes 6 wersta Kalntſemi külaſt hommiku pool aſuſid, löödi waenlaſele uute kaotustega tagaſi.

Suitſupilwe kaitſel tegid waenlaſed katſet meie wäeoſade peale tungida, kes Ükskülliſt põhja-õhtu pool aſuſid, aeti aga meie tulega laiali.

Rumenia wäerind.

Waenlane wõttis ägeda ſuurtükitule kaitſel ja korduwate tormijooksudega kaks kõrgustikku Oituſi jõeſt põhja pool eneſe kätte.

Waenlane tõrjus ägedate tormijooksudega rumenlaſi Monastõrka—Kaſchinuliſt (Kaſina jõel) wähe lõuna-hommiku ja Kempurile-De-Suſs'iſt (Suſchitſa jõel) põhja-hommiku poole.

Waenlane tungis udu katte all üle Putna, Iweneſtſhi piirkonnas (Fokſchaniſt 10 wersta põhja pool) ja pani tormijooksu ühe meie polgu ſeiſukoha peale toime. Julge tormijooksuga, päraſt lühikeſt täägiwõitluſt, löödi waenlane ſuurte kaotustega jõe taha tagaſi, kuna ta meie kätte wangiſid jättis.

Kaukaſia wäerind.

Midagi oluliſt pole juhtunud.

Lääne ſõjawäli.

Prantſuſe ametlik teadaanne.

Paris, 28. detſ.

Wäerinnal oli ſuuremalt oſalt ſuurtükiwõitluſed, mis Sommeiſt põhja pool, Boucheraine ja Elern piirkonnas ja Argonnides iſeäranis pinewad olid.

Belgia ametlik teadaanne.

Havres, 28. detſ.

Dixmude piirkonnas oli 28. detſ. äge ſuurtükiwõitlus, mis kuni õhtuni kestis.

Hetſaſi ſihil oli elaw wõitlus käſigranatidega.

Belgia raſked ſuurtükid ſundiſid waenlaſe miinitheitjad waikimiſele.

Italia ſõjawäli.

Italia ametlik teadaanne.

Room, 28. detſ.

Ledro orus awas waenlane wihaſe ſuurtükitule meie ſeiſukohtade peale Mio-Tonaleſt põhja pool. Waenlaſel läks korda ühte meie wahiſeiſukohta Cima-Doro küljel ära wõtta, löödi aga kohe ſealt wälja.

Travignolo orus pommitas waenlaſe ſuurtükiwägi ägedalt Colbricona piirkonda, kuid ei pannud ühtegi tormijooksu toime.

Mujal wäerinnal pommitas meie ſuurtükiwägi, nagu harilikult, waenlaſe kaitſeehituſi ja ſeiſukohti.

Sõja ülewaade.

Wõitluſed Riia piirkonnas.

Paaril wiimaſel päewal on Wene peaſtaab teateid toonud wõitlusteſt Riia all. Wenelaste pealetungimine Babiti järwe piirkonnas, mis 23. detſembril alganud olewat wiimaste päewade jeeſ laienenud.

Babiti järw aſub Riiaſt umbes 20 wersta lõuna-lääne pool. Ametlikkude ſõnumete järele on wõitluſed käimas Babiti järwe ja Kalntſemi küla waheliſel joonel.

Selleſt wõib järeldada, et wenelaste pealetungimine on ſihitud Miitawi poole.

Nagu tähendatakſe, on wenelastel korda läinud üht oſa waenlaſe kaitſekraawiſid ja kindlustatud ſeiſukohti muiſt kätte ſaada. Selle juures on wenelaste kätte langenud 21 rasket ſuurtükki ja palju igaſuguſt ſõjakraami. Waenlane paneb wäga ſüdilt wastu ja kaitſeb igat jalatäit maad wäga wiſalt. Selle juures paneb ta tegewuſesse omad rohkearwuliſed tehniliſed abinõud. Üleüldse on waenlaſel ſiin palju ſuurtükka ja kuulipildujaid, — ja ſee ſelgub ka ſelleſt, et wenelaſed üsna rohkesti Saksa ſuurtükka kätte on ſaanud.

Nähtawasti on wenelaste pealetungimine Riia all ſakslastele üsna ootamata tulnud, ſeſt ſaadud teadete järele on waenlaſel ſelles piirkonnas üsna wähe wäge. Wenelaste pealetungimiſt hõlbustas wiſt ka ſee asjaolu, et praegu on kõik ſood ja järwed ning jõed tunni külmanud, mis edaſiliikumiſt wõimalikuks teeb.

Praegu oleks weel wara ütelda, kas kujunewad wõitluſed Riia all ſuuremaks pealetungimiſeks, wõi kannawad nad ainult demonſtratiwſet laadi, püüdes waenlaſe tähelepanekut mujalt kõrwale juhtida. Igatahes on aga edaſitungimine Miitawi ja Tukumi ſihil wiſiſti wäga raske ja ohwrid nõudew, ſeſt nagu teada on waenlane ſeda piirkonda ligi poolteiſe aasta jooksul wäga kõwasti kindlustanud, kus juures tarwitusele on wõetud kõige uuemad ja ühtlaſi ka kõige hirmſamad tapariistad ning kaitſeabinõud.

Sel põhjuſel peab arwama, et ſündmuſed Riia all wiſt ainult pikkamiſi ja ſuure jõupingutuſe järele wõiwad edeneda.

Rumenia ſõjawäljal.

Donau ääres ja Moldawias kestab waenlaſe pealerõhumine alataſa edaſi. Uuemad Wene peaſtaabi ſõnumed näitawad, et wõitlusjoon järjekindlalt kordkorralt idapoole nihkub. Wiimaste ſõnumete järele on Wene-Rumenia wäed waenlaſe pealerõhumiſel aſunud Sereti jõe joonele, mis Moldawiat põhjaſt lõunasse läbi lõikab.

Nagu kinnitatakſe, on waenlane Moldawiasſe toonud uuſi abiwägeſid ja hakkanud ſuuremat tegewuſt awaldama ka Moldawia põhjapoolſes osas, Jasſia linna ſihil.

Tähendatud linn on Moldawias wiimane tähtſam punkt ning aſub üsna juba Wene piiri ääres. Wiimaſel ajal oli Jasſiasſe koondatud Rumenia walitſuſe ſeiſukoht.

Donau ääres tungib waenlane edaſi teedel mis Galatſi wiiwad. Galats on wiimane Rumenia linn Donau-äärſes piirkonnas. Siit edaſi idapoole on juba Wene piir.

Niipalju, kui ametlikkudeſt ſõnumeteſt näha, püüawad Wene-Rumenia wäed waenlaſe edaſiliikumiſt ſüdikalt kinni pidada.

Pealinnas, 30. detsembril 1916.

Kodumaal on wiimaſel ajal wahekord maa päriselanikkude eeſtlaste ning wenelaste wahel kaunis terawaks läinud. Sagedasti wõib leida kodumaa Eesti lehtedeſt õienduſi kohalikkudes Wene lehtedes ilmunud ſüüdistuste wastu, nagu ei käidaks Wene keelt rääkijatega küllalt aupaklikult ümber, neile iſegi toiduaineid ei müüda jne. Iſegi keegi Wene waimulik kaebab, et Õigeuſu preeſtrid uuliſal wastutulijad teotawat, nimelt olla ſiin eeſtlaste keskel walitſew ebauſk ſüüdi, et preeſtriga kokkupuutumine õnnetuſt tuua. Wiimane ſüüdistus lükati Eesti lehtes täielikult ümber, kuna ſelgeks tehti, et ſarnane ebauſk komme kõige pealt wenelaste eneste hulgas walitſeb, järjelikult ſiis ſealt ſelle wäljajuurimiſega tuleb hakatuſt teha.

Ei ekſi wiſt mitte arwates, et ajakirjanduſe teed ei leia mitte kõik konfliktid, mis igapäine kokkupuutumine kaaſa toob, wistiſe mitte kõik tõſiſemadki. Peab järeldama, et ſeſinkorda mitte ei iſeloomusta mõned wäikſed kokkupõrked turgudes ja poodides, waid et omaſugune „wõitlus wõimu pärast" on käimas oma arwuliſt ülekaalu ja [illegible] tundwate eeſtlaste wahel ühelt poolt, ja ſiiſerännanud elemendi, wenelaste wahel teiſelt poolt, kes oma ſeljataga ſeiswale wõimule toetades eneſtele täit peremeheõiguſt nõuawad.

Kodumaa ſuuremates linnades, Tallinnas ja Tartus, awaldub rahwustewaheline waen iſeäranis terawalt. Tallinnas õgutas ſeda kohalik Wene leht „Rew. Isw.", tuntud Wene ringkonna häälekandja. Siin ähwardab omawaheline wõitlus oma ulatuſega juba mõju awaldada linnawolikogu walimiste peale, kus ſiiamaani eeſtlaſed ja wenelaſed käſikäes ſakslaste rõhuwa ülewõimu wastu wõitleſid. Iſeeneſeſt aruſaadaw, oleks aga ſarnane nähtus ſiiski ſoowimatu. Ei wõi eeſtlastele etteheiteid teha liia ſallimatuſe awaldamiſe pärast. Eeſtlane on nikuna pidanud ennaſt leida oskama wõõrastes oludes, et tal ſee omadus weresſe on kaswanud, nii et tihti ſelgroogu ei jatku oma kõige eluliſemate huwide jaoks. Kui aga ſiiski ta end ſunnitud tunneb olewat eneſekaitſele aſuma, ſiis on ſee ainult tõenduſeks, et wenelaſed oma nõudmistega liiale lähewad. Ei wõi ju ka nõuda, et eeſtlaſed igaweſeks ajaks jääks tegewuſeta pealtwaatajaks, kui wõõrad tema ſaatuſt ſepitſewad. Kui mitte mujal ſiis oma kodus on neil ikkagi õiguſt tegewad olla, oma koduste asjade juhtimiſes, pealegi on nad ſiingi juba küllalt käteſt-jalguſt ſeotud.

Et mitte kõik Wene olluſed meie kodumaa linnades ühel arwamiſel pole muulaste ſööjatega, ſeda wõib waſt ehk järeldada uueſt Wene leheſt, mis „Rewelskoje Slowo" nime all oma eſimeſe numbriga ilma ſaatis kaunis iluſad ſõnad koostöötamiſeſt ja piirirahwaste õiglaste huwide ſilmaspidamiſeſt.

Kui need ſõnad aga ſõnadeks ei jää!

Muutuſed walitſuſe koosſeiſus.

Kõigekõrgema käſukirjaga walitſewale ſenatile nimetatakſe inſhener-tehnolog, tõſine riiginõunik Woinowski-Krüger teedeministeriumi juhatajaks.

Uus teedeministeriumi juhataja ſündis 1858. aastal, lõpetas teede-inſheneride ja tehnologia instituti. Riigiteenistuſſe aſtus ta 1880. aastal. Kui endine miniſtrite nõukogu eſimees A. Trepow teedeminiſtriks ſai, nimetati E. Krüger-Woinowski 15. aprillil 1916. teedeminiſtri abiks. Krüger-Woinowski oli üks A. Trepowi lähemateſt kaastööliſteſt. Tema juhatuſel töötati wälja Murmani raudtee ehitamiſe plaan, mis hiljem teoks tehti.

Uus hariduſeminister N. Kultſhitski on ennaſt oma ametkonnas juba awaldanud. Tunaeila hommikul ilmub käſk, et hariduſeministeriumi ametnikud ameti tingimata wormiriides peawad ilmuma. Kõneldakſe koguni, et awaldatud käſk ministeriumis imestuſt on ſünnitanud. Paljudel puudub munder, mille muretſemine aga praeguſe elukalliduſe juures üle jõu käib.

Misſuguſt iſeloomu N. Kultſhitski kui hariduſeminiſtri tegewus kandma ſaab, tunnistab asjaolu, et hariduſeminiſtri abi W. Schewjakow N. Kultſhitskile awaldanud on, et ministeriumiſt lahkuda tahab. Hariduſeministeriumi ringkondades kõneldakſe, et ka teine hariduſeminiſtri abi A. Katſhinski, kes P. Ignatjewi ajal ameti nimetati, oma ſeiſukohalt lahkuda tahab.

A. Protopopowi ametkonna eſitajad, miniſtrite abid W. Balts ja würſt W. Wolkonski leides, et koostöötamine A. Protopopowiga wõimata, otſustaſid niiſama lahkumiſe teele aſuda. Nagu kuuldub, nimetatawat W. Balts ſenatoriks, kuna W. Wolkonski juba ametiſt wabastatud on. Kuid mitte miniſtrite abid, waid ka hiljuti ameti nimetatud wäliſminister N. Pokrowski olewat ametiſt lahkumiſe palwekirja ära annud ja palunud, et teda riiginõukogu liikmeks nimetataks. Palwet ei olewat aga wastu wõetud.

Ajakirjanduſe arwamiſed muutuste üle.

„Den":

„Wiimaſed muutuſed [illegible] muud awalikuſe pooleſt. [illegible] ühele ehk teiſele poole. A. Trepow ei [illegible] duuma poolehoidmiſt, et [illegible] weel wähem aga miniſtrite nõukogu eſimehena. Rahulolematuſt awaldab aga [illegible] P. Ignatjewi lahkumine. Ta oli ainukene miniſter, kes duuma [illegible] ja ſeda parandada püüdis, mis [illegible] hõlwitanud. Parem on peaminiſtreid mitte nimedega, waid numbritega tähendada. Nad wilguwad nii ruttu, et nimed [illegible] meelde ei jää. Riiginõukogu [illegible] awamiſel tingimata [illegible] muudatuste kohta. Igatahes [illegible] olla kui lahkene, [illegible] aga [illegible]."

„Retſch":

„Igal juhtumiſel wõib ütelda, et [illegible] muutuste põhjal ſündinud meeleolu, mis kogu elanikkude hulgas oma aſſe [illegible], ſuurenemata ei jää. Kui [illegible] armastuſe nimel, [illegible] korraldamiſe nimel ühinud parteid ühinenud, kes hariliſelt olnud kaugel üksteiſeſt, ja kui ſee ühinemine, olgugi ajutine, küllalt tugew on, — misſuguſel kujul leiawad muutuſed walitſuſe koosſeiſus uuenduste nõudjate teadwuſes, nüüd kus täielik uuenduſe [illegible] on aſunud? Misſuguſed on mõtted, mis ſeda ſuurema [illegible] ſeltſkonna arutuſele tulewad? Eks waatlejatele, kellel olemas kõrwad ja ſilmad, on need mõtted teada . . . [illegible] tuleks nutta hädaohu üle, kui wähegi loomuſt oleks, et praeguſe poliitiline kurs mingiſuguſe ſeltſkondliſte punktega [illegible] on. Seda aga ei ole."

„Birſh. Wjed."

Sündinud muutuste [illegible] on ka ſee, et poliitiline ſeiſukord, mis [illegible] „ſelgumata" oli, nüüd õnnetegi ſelgunud on. Kui ettekuulutajad leiawad, et eelolew duuma iſtumiſe järgu keſtwus ſelleſt ſeiſukohaſt oleneb, misſuguſele rahwaeſinduſ aſub, ſiis ſaab iſtumiſejärk igatahes lühikene olema. Kui aga ettenägijatel õigus on, et walitſuſe ja duuma „ühine töö" korda ei lähe (millesſe ſiis waewalt kahelda wõib), ſiis ei ſünni ſee igatahes duuma [illegible] läbi, waid [illegible] tegurite ſüü läbi, kes [illegible] ja elanikkude wahelist waenu ſuurendawad, kes poliitikat ajawad, mis maa [illegible] teeb. Suurendamata wõib ütelda, et praeguſe [illegible] küllalt kindlalt [illegible] praeguſe minuti traagilikkuſt ja [illegible] wikku . . .

„Ruſſkaja Wolja"

Uus peaminister jätkas ſeda [illegible], mida mööda taſkud Wenemaad tema eelkäijad. Ainult praegu on ſee [illegible] jarſult paremale poole pööranud [illegible] tantſiſid arwatawaſti rõõmu päraſt, kuna tema poliitika wõbaaiune [illegible] Ignatjew lahkus. Kuid wõib kindlaſt [illegible] kes iilgas hariduſe peale ja wihkas ſüdameſt Wene rahwast. [illegible] uus peaminister leiab, et duuma 12. jaan. Kõigekõrgema käſukirja põhjal oma tööd peab algama, teab ta wäga hästi, et ühiſeſt tööſt juttugi ei wõi olla. Siis oleks tarwis olnud awalik olla, nagu ſeda [illegible] koda olid.

„Ruſſkoje Slowo."

Wäga wõimalik, et lähemal ajal [illegible] järgnewad muudatuſed ſünniwad. A. Trepowile wõiwad järgneda need miniſtrid, kes endiſe peaministriga ühel arwamiſel olid, et koostöötamine A. Protopopowiga wõimatu on. Sellega ei wähene aga walitſuſe laialilagunemine, mis ſuurte ſammudega edaſi aſtub. Uued nimetuſed tõendawad, et wana kord wõimetu on inimeſe ſünnitamiſeks, kes wähegi ajakooliſe momendi nõuetele wastaks. Wajadus ministeriumi järgi, kellel rahwa uſaldus, ja kes ſeaduſandwate kodade peale toetab, ſaab igapäewaga ſelgemaks.

Kui wanker weereb . . .

K. Rumori reiſi-wested.

Sõit iſeendaſt tundus kergemana, ſeſt algaſid kuiwad liiwamaad; kus meie wanker peatüdamliſelt koliſedes edaſi weeres. Ka kapteni piits aitas oma jagu kaaſa.

Mul polnud ſemitwo tegelaſe peſſimiſtlikkude mõtete peale miskit ümberlükkawat öelda. Tundſin iſe neid küll. Suwel puhkes jutt lahti, et heinu ja põllujaaduſi kindlate hindade järele rekwireerima hakatakſe. Talunikud kratſiſid kõrwataguſt, pidades aru, kas maksab üleüldse wilja koristada ning heinu teha. Suur hulk arwas kaſulikumaks mullatööle aſuda, kus kaks rubla päewas maksti. Ainult ülemuſe wahelesegamiſe tõttu peaſis rõug mädanemiſe ſurmaſt.

Samaſugune oli lugu ka kewadiste põllutöödega. Paiguti küliti ning künti jelle teadmiſega, et meile pole midagi tarwis, aga kui ülemus käſib, ſiis peab kuulama. Lehmade lüpsmine jäeti juba ſeptembri algul ſeisma: loomatoit olewat kehw, piima wähe, ei maksa lõnikuidki määrida.

Üks mõte koormas ſiiski pead: kuidas waatab ſemſtwo mees haritlaste ja kodanliste kihtide peale. Seda päriſin talt ettewaatlikult.

„Ah haritlaſed?" wastas jutukas herra. „Needſinamad nomadid! Asjaſt eemal ſeistes teewad nad kuradi iluſaid ſõnu. Idealiſm, enthuſiaſm, täielik eneſeſalgamine, määratu erudittſion! Aga kõik üheks korraks, üheks jutuajamiſeks. Zaratuſtra, gnoſeologia . . . kuid lõppude lõpuks hoopis lihtne problem: kuidas koduste nõudega preſſitud kawiari walmistada. Wäljamaal elades on meie haritlane ſuur patriot, aga Moſkwas joob ta ainult theed ja loeb Robespierre elulugu."

Alamlipnik jäi rahutuks. Ta kohendas iſtet, pomiſes midagi halwaſt ilmaſt, wõi ſelle taoliſt, ja ütles lühidalt:

„Juuresolijaid ei arwustata."

„Minugi päraſt . . . lõi kapten kohe nõuſſe. „Kõnleme ikſiſt ja igrekiſt."

Eemalt paistis T. Mingiſuguſe märgilambi ümber, wiſt jõe kaldal, kükitas käputäis pehkinud maju. Siin ning ſeal hargnes paar ſuitſu-juga taewa poole. Hobuſed awaldaſid wiimaſt rammu. Sõitſime wallamajaſt mööda, ſiis ſemſtwo liidu laatſarettideſt ja jõudſime peagi eſimeſele Abrahami waimuliſele uuliſale. Harwa hulkus mõni üksik käija. Ta walis ſuure ettewaatuſega pori keskel toekamat jalapanemiſe kohta ning tuletas liimi-paberil ſiplewat kärbſaſt meele.

Oli reede õhtu. Tubades, kus elawad Brukid, Faind, Faitelſohnid, Ochſenkrugid ja Katzenſeigid, ſüüdati eſimeſi küünlaid põlema. Meile kuulutas ſee aina halba, ſeſt ſabathi õhtul ei anta teekäijale klaaſi wetki.

Silla peal, mis üle piſikeſe ſolgi jõe oli heidetud, käis politſei wahiſoldat edaſi tagaſi. Walwata ei olnud tal muud, kui ſuur puu ſilt huwitawa pealkirjaga: „Заключающiй мостомъ живетъ . . ." järgnes täpipealne adreſs. Tähendab — ka ſarnane ametiaste ei puudunud Abrahami linnal: ſilla walitſeja. Kõige enam imestuſt awaldas, mõistagi, ſemſtwo liidu kapten.

„Silla walitſeja! Arwatawasti on ſee umbes ſedaſama, mis kordnik iſeenda õue peal. Sild, nagu kunagi ſild: wiisteiſtkümmend ſammu pikk, kolm jalga weepinnaſt. Aga tal on walitſeja — kahtlemata palgaline ametnik."

„Ei, austatud herrad, ma pean oma ſõnad tagaſi wõtma: ſee nähtus ei ole enam nomadilik."

Küüdimees peatas turu küljel lameda puumaja ees, mille katuſega kaetud trepilt meid hotelli perenaine, auwääriline madam Krug, wõi Frug (ei julge ſelle peale pead anda) lahke naeratuſega tereitas. Madam oli niiſama madal ja paks nagu tema wõõrastemajagi, aga ſõbralikkuſe pooleſt wiimaſeſt kaugelt ees. Kuna tema näos kõik helendas ja naeris, nägi maja oma kaugele ulatawa katuſega nii wälja, nagu oleks talle kaitſewärwiline nokaga müts päha ſurutud.

O, tere, madame Krug! Misſugune õnn jälle näha! Teie pool on kõik nagu peab olema: paraks oja küüslaugu wingu, laud kolme jalaga ning tapeedid futuriſtide wäljanäituſelt. Ka „ſamowari" pooleſt ei jäetud meid kuiwale, ſeſt madame on ettewaatlik perenaine ja peab kriitlaſt köögitüdrukuks. Elagu, madame Krug!

Ainult küüdimeheſt weel paar ſõna. Ta ſai määratud palga ning tarwiliku oja jootraha, kuid nõatas arupidades jalalt jalale, kratſis kõrwataguſt. Tal oli midagi ſüdame peal, ta pidi ennaſt awaldama.

„Noh, rääki ju kord!" ſundis kapten.

„Jällegi ütelda, nagu herrad rääkiſid . . . ikka ſamaſt ebauſuſt . . . ſiis on nii ja na, kui lubate, aſi mitmeſugune . . . Saunaskäimine on wana pruuk . . . mõistagi laupäewiti . . . aga jälle ütelda on noored laiſad willand . . . ei wiitſi ſuwel wihtu walmis teha ja ilma wihata ei ole ſaun ka miski aſi."

(Lõpp).

Wäljamaa.

Liitriikide ultimatum Greekamaale.

Eila, 29. detſembril jõudis 48=tunniline tähtaeg mööda, mis liitriikide poolt Greekamaale ultimatumi täitmiſeks antud.

Miſugune Greeka wastus ſaab olema, ei ole praegu weel teada, kuid Italia=, Prantſuſe ja Ingliſe lehed on ſelles arwamiſes, et Greekamaa liitriikide nõudmiſed tagaſi lükkab. Tähendatud lehtede teatel on Greeka walitſuſe ringkonnad kindlasti keiſriikide poolehoidjad, ja kuna Rumenia ſündmuſed Greekamaale uut julguſt on annud, ſiis wõiwad liitriigid ainult weel ſõjariiſtade abil Greekamaaga kõnelda.

Wiimaſte teadete järele on liitriikide laewaſtik Athena lähekonnaſt ära ſõitnud.

Kõik Greeka ajalehed on täis patriotiliſi kirjatükka, milles liitriikide wastu ſuuri ſihtuſtööd tehtakſe ja kuningas Konstantini politikat heaks kiidetakſe.

Amerika ſaadiku kõne Berlinis.

Põhja=Amerika Ühisriikide ſaadik Berlinis hra Gerard on hiljuti ühel banketil kõne pidanud, kus ta muu ſeas on tähendanud, et Põhja=Amerika Ühisriikide ja Saksamaa wahekord on praegu parem ja ſõbralikum kui kunagi enne.

See kõne on niihäſti liitriikide politiliſtes kui ka erapooletutes riikides ſuurt kõmu ſünnitanud.

Praegu ei ole Gerardi kõne tähtſuſe üle küll weel lõpulikku arwamiſt awaldatud, kuid kahtlemata loewad liitriigid ſelleſt wälja, et Ühisriigid Saksamaale kaaſa tahawad aidata.

Wenemaa.

Rumenia ſõjapõgenejad Poltawa kubermangus.

Poltawa kubermangu ſaadeti üleüldſe 26.355 Rumenia ſõjapõgenejat. Kuberneride käſul peawad nende wastuwõtmiſe eeſt ſemſtwod, linnad ja teiſed organiſatſionid hoolitſema. Kohaleſõudmiſe kohtades on eluruumid, riided ja arſtiabi walmis muretſetud. Poltawa linnawalitſus küpſetab oma leiwaahjudes ſõjapõgenejatele leiba.

Kodumaa.

Eesti Kirjanduſe Seltſi aastakoosoleku päewakord.

Nagu juba waremalt teatatud, pannakſe Eesti Kirjanduſe Seltſi aastakoosolek 7 ja 8 jaanuaril 1917 Tartus toime. Päewakord on „Post." teatel järgmine:

Laupäewal, 7. jaanuaril kella 3—5 p. l. on ſeltſi aſemikkudekogu koosolek kommertskooli ruumides (Fortuna uul. nr. 6). Kell 5 algab ſealſamas üleüldine koosolek, mille ſiſuks ſeltſi aruande=aasta tegewuſe ülewaade on.

Pühapäewal, 8. jaanuaril peetakſe koosolekut kella ½11 pääle „Wanemuiſes." Ettekandele tulewad 1916. aasta kirjanduſe=ülewaated ja 2 kõnet. Sel päewal peetakſe ka walimiſed ära.

Kirjanduſe=ülewaated on palutud järgmiſtelt aſjatundjatelt: Ed. Hubel kõneleks meie kirjanduſe praeguſeſt ſeiſukorraſt ja tulewikuwäljawaadeteſt ning oletatawaſt arenemiſeſt, Joh. Aawik tooks ülewaate 1916. a. ilukirjanduſeſt, Hugo Raudſepp — näitekirjanduſeſt, K. Leetberg — Eesti keele arendamiſeſt, Johannes Kompus — kujutawaſt kunstiſt, D. Leik — ühistegewusliſeſt, õiguſe= ja majanduſeteaduſliſeſt kirjanduſeſt, A. Sildnik — ajalookirjanduſeſt, Dr. S. Talwik — arstiteaduſliſeſt kirjanduſeſt M. Olas — kooli= ja nooreſookirjanduſeſt. Teiſed kirjanduſe=ülewaated peawad ainete wäheſuſe, wõi täieliku puudumiſe pärast ära jääma.

Kõne peawad W. Ernits ja M. Kampmann. Eſimene kõneleb „Soome=Slaawi keelte kokkupuutumiſte wanaduſe küſimuſeſt", M. Kampmann „Uuema aja rahwalauluſt Eestis".

Üleüldiſele koosolekule järgneb 8. jaanuari õhtul teine aſemikkudekogu koosolek.

Pealinna teated.

Suhkru aſemel ſaharin. Linnawolinik Petrow tegi wolikogule ettepaneku, et ſuhkrupuuduſe pärast walitſuſele palwet awaldataks loa ſaamiſe aſjus ſaharini tarwitamiſeks ja ſelle wabaks müügiks. Pöörati paljude tuttawamate arstiteadlaste poole küſimuſe ſelgitamiſeks, kas ſaharin on terwiſele kahjulik. Kõik küſitud awaldaſid üksmeelſelt arwamiſt, et ſaharin terwiſele tingimata kahjulik on, ſeda enam, et teda puhtalt ei müüda, waid enamalt jaolt järeltehtud näol.

Ettepanek lükati tagaſi.

Toidukaardite wäljaandmine. Sõjateenijate perekondadele, kes ſõjawäeülema walitſuſelt koſtiraha ſaawad, antakſe gardewäe majanduſliſeſt ſeltſist toiduainete ſaamiſeks kaarte wälja igapäew kella 10—2 päewal, Fontanka nr. 90.

Leiduſed Loſſi ſilla ehitamiſe ajal. Loſſi ſilla ehitamiſe ajal leiti, nagu arwata wõib, õige palju aſju. Wanal ſillal, mis juba kauemat aega ſeal ſeiſis, liikus igapäew õige rohkeſti inimeſi, kes paljugi aſju kaotaſid, mis ſilla laudade ja palkide wahele peatama jäid. Õige rohkeſti leiti waſk=, hõbe= ja iſegi kuld=raha. Kuldraha hulgas olid mõned kaunis harulduſed Katarina 2. ajaſt. Suurem osa leiduſi ſattus muidugi ehitajate tööliſte kätte, kuna ainult wähem osa ehituſekontori toodi.

Iſeäranis üllataw oli 90 puuda tina leidmine Neewa kalda alt. Tina wäärtus on praeguſel ajal õige ſuur. Arwatawaſti on wargad tina ſiia ära peitnud, pole aga enam mahti ſaanud oma ſaagi järele tulla.

Ehituſe juures ſelgus, et Neewa kaldapealne mitte ſindel kaljas pole, nagu arwata wõis, waid et kiwikiht taladele on ehitatud. Millal ſarnane ehitus ette wõeti, kas talwepalee ehitamiſe aegus wõi kaldapealſe ſillutamiſel, pole teada.

Päewaſündmuſed.

Tulekahjude rohkus. Pealinnas on wiimaſel ajal õige palju tulekahjuſid olnud, kuna külmade ilmade pärast tugewalt ahjuſid köetakſe. Läinud ööl oli linnas üle 10 tulekahju.

Päewauudiſed.

Kõrgemad ametnikud.

Prantſusmaa ſaadik pealinnas, M. Paleolog, käis 25. detſembril Keiſri Majeſtedi jutul.

◆ Uus kohtuminister, ſenator N. Dobrowolski käis tunaeila Tſarskoje Seloos.

◆ Riigi ſekretär S. Krõſhanowski, keda kuulujutud wiimaſel ajal tähtſa ameti peale paigutada tahawad, käis 28. detſembril Tſarskoje Seloos.

Walitſuſe ringkonnad.

Nagu kuulda, olewat riiginõukogu uute liikmete nimekirja kokkuſeadmine endiſe kohtuminiſtri J. Shtſheglowitowi hooleks antud. Harilikul ajal ſeadſid uute liikmete nimekirjad kokku riiginõukogu eſimehed, alguſes M. Akimow, ſiis A. Kulomſin, kes praegu haige on. Et aga praeguſe nimekirja kokkuſeadmine J. Shtſheglowitowi hooleks antud, wõib järeldada, et ta ka nõukogu eſimeheks nimetatakſe.

Walitſuſe määruſed.

Wiimane miniſtrite nõukogu koosolek, mis enne pühi A. Trepowi juhatuſel ära peeti, otſustas linnadeliidu ainuüste tegewuſe jätkamiſeks 1. jaanuarini 1917 a. 15.990.500 r. krediti määrata. Siſeminiſteriumi ametkonna käſutada anti 357 miljoni rubla, miſſugune ſumma alamwäeliſte perekondade ülewalpidamiſeks läheb.

Neil päiwil kuulutatakſe wälja, nagu ametlikkudeſt ringkondadeſt kuulda, ſenati uuenduſe eelnõu, mis riigiwolikogu ja riiginõukogu poolt kinnitamiſt leidnud.

◆ Siſeminiſterium pööras arupäriſmiſega ſenati poole, kas awalikkudel koosolekutel wõõra= ja muulaste keeles waidluſt tuleb lubada wõi ei. Seſt tihti ei ſaa koosolekul wiibiw politſeiametnik wõõra= ja muulaste keele oskamatuſe pärast ſeda ſilmaspidada, mis koosolekul kõneldakſe. Senat leidis, et ſeaduſe põhjal wõõra=ja muulaste keeles koosolekute ärapidamine keelatud pole. Kuid ühes ſellega on kohalikkudel politſei wõimudel õigus neid koosolekuid ärakeelata, kus keelt tarwitatakſe, mis ükski kohaliku wõimu eſitaja ei oska. Selleſt ſelletuſeſt otſustas ſenat iſeäraliſe ringkirjaga teatada.

Mitmeſuguſed kawatſuſed.

Miniſtrite nõukogu tunnistas wastuwõetawaks autori õiguſe maksmapanemiſe Soomemaal niiſuguſel kujul, nagu ſeda nimetatud õigus Wenemaal 20. märtſi 1911 aasta ſeaduſe järgi on.

Raudtee aſjandus.

Rahaminiſteriumi juures aſuw raudtee aſjanduſe departemang andis ſeaduſe=andwate kodade kinnitada eelnõu, mille järgi raudteedel edaſiſaadetawate kaupade pealt wõetawat ſõjamakſu 1. jaanuarini 1918 pikendada kawatſetakſe. Seletuskirjas, mis eelnõule juure liſatud, tähendatakſe, et ſõjamakſu alalhoidmine tööstuſe ja kaubanduſele iſeäraliſi raskuſi ei ſünnita. Tööstuſe ja kaubanduſe hawid nõuawad kõigepealt, et kaubad wiibimatult edaſimuretſetud ſaakſid, kuna weohinna ſuuruſt ſugugi arweſſe ei wõeta. Sellepäraſt leiab rahaminiſterium, et ſõjamakſu wõtmiſt julgeſti pikendada wõib. Kuid ſeda ſilmaspidades, et 1. jaanuaril 1917. uus weomaks ſuurendatud kujul makſma hakab, kawatſeb miniſterium ſõjamakſu ſuuruſt 50 protſendi wõrra wähendada.

Toitluſe aſjandus.

Nagu ennem teatasime, on börſekaubanduſe ja põllumajanduſe eſitajate nõukogule börſekomiteede poolt ligi 40 palwekirja ſaadetud, et pealinnas wiibimata erakorraline toitluſe aſjanduſe koosolek ära peetaks. Nõukogu otſustas täna erakorraliſt koosolekut ärapidada, kus koosoleku küſimus lõpuliku otſustamiſe leiab. Peale ſelle läheb nõukogu eſimees W. Timirjaſew ſiſeminiſtri A. Protopopowi jutule, et koosoleku ärapidamiſe luba nõutada.

Linnadeliidu tegewus.

Wiimaſel linnadeliidu pealinna komitee koosolekul ſeletaſid wolinikud neid aſjaolusid, mis Moskwa koosolekute ärakeelamiſe juures aſet leidſid. Ettekanti ka Moskwas wastuwõetud reſolutſioni ſiſu. Pealinna komitee otſustas ühineda protestiga politſei tegewuſe wastu, mille tagajärjeks oli koosolekute ärakeelamine.

Kooli elu.

Nagu teada, andis hariduſeminiſterium kr. P. Ignatjewi algatuſel miniſtrite nõukogu kinnitada kawatſuſe, mille järgi arstiteaduſe üliõpilastele, kes õppimiſt kiirendatud korras lõpetawad, igaühele 100 rubla ſuuruſt abiraha antaks. Miniſtrite nõukogu otſustas ſelle ſihiga hariduſeminiſteriumi tarwitada anda 100.000 rubla ſuuruſt ſummat.

Wäeteenistuſeſt.

Sõjatööstuſe keſkkomitee büroo pööras kõigi maakondade komiteede poole nõudmiſega, et wäeteenistuſe kohustealuſtele ajapikenduſe andmiſe juures ettewaatlik peab olema. Ühes ſellega paneb keſkbüroo maakondade komiteedele ette, et nad wäeteenistuſeſt kõrwalehoidjate wastu wõitlemiſeks abinõud tarwituſele wõtakſid. Keſkbüroo otſustas ſellega käſikäes ſõjaminiſtrile teatada, et keſkkomitee, niiſama ka maakondade aſutuſed ajapikenduſe andmiſe juures ettewaatlikud on olnud. Wiimane teadaanne on ſellega põhjendatud, et wiimaſel ajal etteheiteid kuuldus ſõjatööstuſe komiteede tegewuſe kohta ajapikenduste andmiſes. Ka Tallinnas oli hiljuti ſuurem uurimine ſeaduswastaſe ajapikenduſe andmiſe üle, milleſt pikemalt teatatud.

◆ Ajapikenduste andmiſte peakomitee wõttis hiljuti Simens ja Schukerti wabriku töölistele antud ajapikenduſed lähema uurimiſe alla. Rewiderimine on ſellega põhjendatud, et ſuurem osa wabriku tööliſi mõne aja eeſt wabriku walitſuſele nõudmiſi ette pani, et need ükſikud tööliſed, kes wabrikuſſe ainult wäeteenistuſe kohusteſt kõrwalehoidmiſe ſihiga ilmunud, lahti lastaks. Wabriku walitſus ei täitnud aga tööliste nõudmiſt. Selleſt ſai ajapikenduste andmiſe peakomitee teada ja wõttis wabriku poolt nõutatud ajapikenduſed rewiderimiſe alla. Uurimine kestab praegu edaſi.

Kirjandus.

Sirwilauad 1917. Eesti Üliõpilaste Seltſi kirjastus. Hind. 30 kop. Lhk. XXXII + 67 + kuulutuſed.

Tänawuſed Sirwilauad on täieſti aja= ja olude kohaſe ilme omandanud, nii häſti wäliſes kui ka ſiſuliſes juhtes. Kalendariumi ja teadete osas on mõndagi enam=wähem ükskõikſe tähtſuſega osa wälja jäetud, ilma et ſellega Sirwilauad ſuuremat kannatanud oleks. Juure on tulnud „Haridusline ſtatistika" ja Tartu adreſſid.

Siſu osaſſe on mahutatud neli kirjutuſt: W. Reimani „Seitſejada aastat kulturatööd", K. Reisbergi „Meie majanduslisteſt ülesanneteſt", A. Lepp „Sõda ja ſuguhaiguste hädaoht", E. Eiſenſchmidti „Eesti Rahwa Muuſeumi kawatſusteſt ja ſoowideſt.

Eſimeſes artiklis, mis ka Eesti kub. talurahwa wabastamiſe 100 a. juubeli pidustuſel 23. mail 1916. a. ette kanti, annab autor aſjatundliku ülewaate ſeitſmeſaja aastaſeſt kulturitööſt. Traditſioniline arwamine teab rääkida ainult wiimaſte aastakümnete hariduslisteſt edusammudeſt, koguni wäheſtele on tuttawad meie rahwa eſimeſed aſted kulturiteel. Iga eeſtlaſe kohuſeks olgu oma eſiiſade kulturwõitluſe tundmaõppimine, — ſee annab jõudu ja julgustuſt järeltulewatele põlwedele, ſeſt kui meie eelkäijad on ſuutnud midagi omandada iſegi „pimedas orjaöös", ſiis annab ſee lootuſt ſuurteks wõitudeks tõuſewal koidikul, kuid ühtlaſi kohustab.

Järgmine kirjatöö pakub kihutusliku ſiſeloomuga ülewaate awanewateſt wõimaluſteſt meie majanduslise arenemiſe teel. Käesolew ſõda toob põhjaliku muudatuſe rahwaste wahekorras, toob kaaſa põhjaliku ümberhindamiſi ühiskondlistes waadetes ja arwamistes.

Algab uus ajajärk ſuurte rahwaste ja ja riikide elus, kuid ka wäikeste rahwaste ſaatuſe kohta on tal määraw tähendus, ka nemad peawad, kui nad tulewikku wõita tahawad, awanewate wõimaluste kaſustamiſeks kõik waimliſed ja aineliſed jõud rakke panema.

Kolmas töö toob pildi ſuguhaiguste hädaohuſt, mis iſeäranis ſõdade päiwil ähwardawaks muutub ja häwitawalt rahwa eluſõudu halwab.

Wiimaks wõtab ſõna E. R. M. kogude hoidja ja juhib tähelpanemiſt Eesti Rahwa Muuſeumi lähemate kawatſuste ja ſoowide peale.

Lõpuks leiab aſet Eesti ajalehtede ja ajakirjade nimekiri, mille järele Eestis 33 ajalehte ja periodiliſt wäljaannet ilmub. (Meie lehe adres on kalendri kokkuſeadjate poolt waleſti trükitud. „Peal. Teat." toimetus.)

Sirwilauad, mis 21. aastat Eesti Üliõpilaste Seltſi kirjastuſel ilmunud, on rahwa keskel laialiſt wastuwõtmiſt leidnud, waatamata, et nad mõnel aastal ſiſu ja käſituswiiſi pooleſt enam oleks wõinud pakkuda.

Sirwilaudadeſt wõiks wäljakujuneda üleüldine täielik Eesti tähtraamat, kus aſet leiaks kõik meie tähtſamad aſutuſed, aſunduste adreſſid jne., nii et nad igas peres tarwitamiſt leiaks. Niiſuguſel korral peaks muidugi ka ſiſu üleüldiſelt wastuwõetawa ja tarwiliku kuju omandama. Sirwilaudade toimetamine wõiks kogu Eesti üliõpilaskonna wäljaandeks ſaada, mis wäljaandmiſt küll wäliſelt waſt raskemaks teeks, kuid tööde wäljawalik ſaaks ſuurem ja mitmekeſiſem, mis Sirwilaudade kogu rahwa kalendriks muutumiſt kergendaks.

Üliõpilaste organiſatſionid peaks ſelle küſimuſe päewakorrale wõtma ja jaatawalt otſustama juba kõige lähemas tulewikus, ſeſt tarwidus hea üleüldiſe rahwakalendri järel on ſuur. Sellega ſaaks eemale tõrjutud praegu tarwituſel olewad igaſuguſed kahtlaſe wäärtuſega äri= ja turukalendrid.

Kui ainuke tõſiſe wäärtuſega kalender, peaks „Sirwilauad" aluſeks ſaama tulewaſele täielikule Eesti rahwa tähtraamatule.

Quis.

Wanaema kodumaa.*)

Iwande Kaija jõulujutt.

Kui ſee kõik proua Pajule meelde tuli, kadus praegune rahupüha illuſion ta meeleſt jälle ära. Ta pööras järsku ühte käſitöömagaſini ſiſſe, mis inimeſteſt üsna tühi oli, oſtis tarwiliſe lõnga ära, ja hakkas ruttu jala koju poole minema.

Üle jõe jõudes tuli ta nagu kogemata ülikooli hoone ette. Ta tundis ſüdames korraga nagu midagi ſooja paiſuwat. Siin oli tema wanem poeg Hendrik õppinud, ja ſiis Jüri; ſiin olid nad ſeda waimuwara kogunud, mida neilt miski häwitus ei ſuuda rööwida. Wanaproua tõſtis oma käe nagu püha paiga poole üles ja astus ſiis jälle edaſi.

Siinſamas ligidal olid ka gümnaſiumid, üks poiste, teine tütarlaste jaoks. Wiimaſes olid tema tütred Natalia ja Inga õppinud.

Oh, kui armas, et ta täna otſe ſeda teed juhtus tulema. Ta oli ka ennemgi ſiit ſagedasti mööda käinud, iſeäranis ſiis, kui lapſed juba wõõrſile olid läinud. Siis oli ta oma käikudel enamasti ſelle tee walinud. Siis istus ta ſagedasti puiesteel pingile ja waatles mõttes olles kaua õpeaſutuste kiwiſeinu, uuris üksikasjaliſelt nende wälimuſt, ja tuletas meelde kõikſugu juhtumiſi nende ſiſeruumides, kuidas tema lapſed, esiti wäikſed mudilaſed, ſiis ſuuremaks ja mõiſtlikumaks ſaades, aastate wiiſi ſiit ſiſſe ja wälja olid käinud. Proua Pajule olid need koolid nii armſaks ſaanud, et nad tema kodu ühismõiste alla käiſid, nagu weel palju teiſi aſju.

Täna õhtu wiibis proua Paju hea tükk aega gümnaſiumis wastas olewal ämaral puiesteel, kuhu pärnade alla pingid olid aſetatud. Ta nägi mõttes kauget minewikku, nägi kuidas tema tütred kooliõdedega, lühikestes riietes, üksteiſe käeſt kinni, lärmitſedes ja wallatult naerdes, koolimaja ukſeſt wälja tormaſid, ja alles uulitſale jõudes tõſiſemaks jäid. . . Wahel jälle paistis ſealt ülewelt aknaſt Talia walge peakene, ehk wälgataſid teiſeſt aknaſt kelmikalt naerdes Inga tumedad ſilmad.

Ja kaugemal, poislaste gümnaſiumi õuel, olid tema taltſutamata poiſijõmmid jooksnud, wõimlenud ja hullanud. Talle näitas, nagu kuuleks ta weel praegu nende heledaid, rõõmſaid hääli. . .

Seekord oli ema peaaegu kadeduſt tunnud kooli wastu, kes tema käeſt lapſed nii hulgaks ajaks ära wõttis. Nüüd aga taſendas ta ſiit möödaminnes igakord ſammuſid, et mõttes oma laste nooruſt ja rõõmu meelde tuletada.

Niiſuguſeſt ſärawail ſilmil waatas proua Paju gümnaſiumi akende poole üles, neid igaühte kordamööda ſilmitſedes, nokutas ſiis nagu terwitades pikkamiſi pead ja pööras ſammud koju poole.

Emilie oli waheajal koristamiſega walmis ſaanud, puhtad riided ſelga pannud. Pühalik rõõm paistis ta ſilmiſt, kui ta prouale ukſe lahti tegi.

— Ma jäin wähe hiljaks, ütles proua Paju nagu wabandades ja hakkas ſiis jõulukuuſe ümber talitama.

— Kas proua tahab kuuſe juba põlema ſüüdata? küſis Emilia wiiwitades.

— Warsti, warsti. Ma ſean ſiin weel üht ja teiſt joonde ja ſiis wõime põlema ſüüdata, meil ei ole ju kumbkil enam tarwis kuhugi minna.

— Mul on külaline, tähendas Emilia pikkamiſi. Minu ema on maalt ſiia ſõitnud.

— Sinu ema? Oh, kui kena! Kus ta on? Kutſu ta kohe tuppa! käskis proua Paju, ootamata külaliſe üle ärewalt rõõmus olles.

Emilie tõi oma ema ſiſſe.

Oma loomuliku ja lihtſa ſüdamlikkuſega wõttis proua Paju wana Kanepi tädi wastu. Kui külaline wähe juba harjuma hakkas ja eneſe koduſema tundis olewat, hakkas proua Paju temaga ſõbralikult juttu westama.

— Noh, kuidas käſi käib, Kanepi tädi? Kas Teie pojad ei mõtle ka Amerikaſt koju ſõita, et ſõtta minna? Nooredtugewad mehed ei püſi ju nii rahulikult kodus, nagu meieſuguſed wanad naiſed.

— Kes teab, kus mu pojad nüüd kolmekeſi on, wastas Kanepi tädi kurwalt. Wõib olla, et nemadki juba kroonu mundri on ſelga tõmbanud. Kõneldakſe, et Amerikas lätlaſed ja leedulaſed üheskoos laewa rentinud ja Prantſusmaale ſõitnud, et ſealt küljeſt waenlastele peale tungida. Meie merde olewad ſakslaſed tee kinni pannud, nii et keegi ſiſſe ega wälja ei ſaawat. Ei tea, kas ſee tõſi peaks olema? küſis Kanepi tädi.

Tulgu nad kord Wene wette wõõrſile, lendawad õhku nagu pilpad! hüüdis Emilie õhinal wahele. Siis katſus ta emale ſelgeks teha, et wennad ikka wiſt weel ſõjas ei ole, ſeſt muidu oleksid nad emale kirjutanud, ja Peeter ei oleks oma naiſt ka mitte ilma ſõnumeta jätnud.

Nüüd ſüüdati küünlad jõulupuu otſas põlema, mille juures Emilia tohtriprouat aitas. Kanepi tädi waatas waikides pealt. Oldi ſellega walmis, ſiis kostis endine jutt jälle edaſi.

(Järgneb).

---

*) Waata „Peal. Teat." nr. 299.

Wäli. Kirjast. Oſaüh. „Ühiselu".
Wastutaw toimetaja K. [illegible]

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudteejaamades: Narwas, Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas.

Pol. pool Twer pr. 43 Dr. Gorowitz

Koll. operatſ. oma erialal.

Iga päew kella 10—1 ja 5—9 pühap.: kella 10—2 p.

Tripper — Naha — haiguſed ja — jõetus. — Siſilis

DR. A. KRAMNIK.

Siſiliſe, tripperi ja kõrwalhaiguſe arstimine.

Pühapäew. 3—5 p. l. | Wastuw. igap. k. 6 p. l.—11 õ. | Kehwemat. kättesaadaw.

606 Wosneſenski pr. 28 914
Kõnetr. 633—28.

Dr. Grünberg, Знаменская 2, уг. Невскаго.

Kella 9—12, 6—10 õht. Naist. eraldi. Terawa kronik. tripperi ja Siſiliſe 606-914 ſpets. arstimine. Suguorg. korrat., ſchanker. Uus arstimiſe ja järeluur. wiis.

Спасская лечебница д-ра Гольдфарба.

Садовая 42, уг. Спасской, тел. 403—79. Nõu 50 k. Haigete wastuw. eriarst. poolt k. 8 h.—10 õ. Siſem., lapſ. 8—3, 4—10 õ.; ſeedim. kõhuh. 10—4, 4½—9 naister., ämmapr. 10—9, lõik. 11—2, 4—7; kõrw. kurgu, nina 11—2, 4—7; ſilmahaig. prill. 11—12½, 6—8; ekſ. haig., ſuguorg. kor. (tabes), üdi kuiw., pr. joomatõb. arst. hüpn. 4—7; ſuguh. trip. ſiſ. 606—914 8 hom. kuni 10 õh. õuet., ſüsteprits. ſoon. ilmawaluta. Hamba haig., kunſtl. hambad 10 h. kuni 9 õht. Röngepanem. Wäesle mäda.

Waestele kättesaadaw.

Zanderi institut

Rootſi wõimlemine aparatidel; maſſeerimine, wibration, elektriſeerimine. Kuiwad õhu-wannid. Eri arstimine reumatism., jooksjaſt, neuralogiaſt; kõhu kinniolekuſt, raswamineluſt, unepuuduſeſt; arstimine kühkruſt olekuſt; kuulihaawade ja põrutuste järeldusest. Петроградъ, Казанская № 5, тел. 446—12. — Siſemiste haiguste arstide wastuw. tripäewadel kella 2—6.

Eesti

Kohaotsimise kontor

tarwitab ja ſoowitab kõiksugu naisteenijaid. Awatud kella 10—4 päewal. Екатерининскій кан., д. № 72, кв. 35.

Фельдшеръ латышъ оказыв. медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскій 66, кв. 26. 7—10 в.

Maksuta arstim. ja wäljatõmb. hambaid

kunſthambad.—Ainult uued materj. eeſt. R. E Nemtsewi hamba kliinik. Садовая 18.

„Tallinna Teataja" ja „Tallinna Uudiste"

tellimine 1917. aasta peale on awatud.

Waimliste jõudude ſuurendamiſe ja majandusliſe aluſe kindlustamiſe tõttu on meil eelolewal aastal wõimalik lehe ſiſuliſe wäärtuſe, ſõnumite wärskuſe ning täielikkuſe ja ſündmuste kiire, walgustamiſe pooleſt kõiki nõudeid täita, mis praegune aeg moodſale ajalehele ette paneb.

Ühiskondliste nähtuste õiglaſel ja iſeſeiswal hindamiſel jääme rahwameelſele ſeiſukohale ja püüame oma rahwa majandusliſe ning hariduslike järje tõstmiſeks, laialiſema eneſemääramiſe, omapäraſe kulturaliſe arenemiſe ja emakeele loomulikkude õiguste eeſt wõidelda, ſelle juures alati ſeaduslisele aluſele jäädes.

Peale teadete lähemaſt ümbruskonnaſt, iſeriigiſt ja wäljamaalt, ühiskondliſt arenemiſt ſelgitawate juhtkirjade ja ülewaadete, awaldame juttuſid, huwitawaid kirjutuſi teaduſe-, kirjanduſe- ja kunsti-alalt ning riiwame awaliku elu ewanähtuſi tõwaial kujul päewakajades.

„Tallinna Teataja" ja „Tallinna Uudiste"

toimetuſes töötawad alaliſelt: peatoimetaja A. Eliaſer, wastutawad toimetajad: Ed. Hubel ja Joh. Reinthal, toimetuſeliikmed: A. Berendſen, A. Kaſtra, K. Kotſar, M. Luha, E. Müller, P. Olak ja G. Wiſſberg.

Wälisteks kaastöölisteks on meil tähtſamaid Eesti kirjamehi, eriteadlaſi ja awalikka tegelaſi, peale ſelle alaliſed kirjaſaatjad lähemal ja kaugemal.

Hinnata kaasandeks on mõlemal lehel ilusat. Seinakalender.

„Tallinna Teataja"
ilmub iga päew ja maksab:

	Postiga:	Postita:
12 k. peale	12 r.	10 r.
6 „ „	6 „	5 „ 20 k.
1 „ „	1 „	— „ 90 „

Wäljamaale aastas 17 r., pooles aastas 9 r., iga nr. 1½ kop. kallim.
Üksik nr. 5 kop.

„Tallinna Uudiſed"
ilmub 3 korda nädalas ja maksab:

	Postiga:	Postita:
12 k. peale	6 r. — k.	5 r.
6 „ „	3 „ 20 „	2 „ 70 „
1 „ „	— „ 60 „	— „ 50 „

Lehe adreſſi muutmine maksab 20 k.
„Tall. Teataja" ja „T. Uudiste"
Wäljaandjad: H. Ant ja Dr. K. Maſing.

„Pealinna Teataja"

üksikuid numbrid müüwad Petrogradis:

„Ühiselu" raamatukauplus — Офицерская 5.
Wennaste Laamas magasin — Литейный пр. 26.
N. Bowa tubakamagasin — Обводный кан. 122. Balti waksali wastas.
J. Marko uurimagasin — Кирилловская 26.
P. Jõks'i tubakakauplus — Остр. Голодай, Железноводск. ул. 12.

Soome waksalis — ajalehtede raamatute kioskides.
K. Motshalowi tubakakaupl. — Безбородкинск. пр. 13-27.
E. Steinbergi tubakakauplus — Soome waksali wastas.
Schilbergi kauplus — Уг. 9 р. и Лермонтовскаго пр. 28.
ja kõik ajalehemüüjad uulitsatel.

Inſeneri juhatuſel walitſuſe poolt kinnitatud

schofferite kool.

Sõitmiſe kirel ära õpetam. Maks õpetuſe eeſt 85 rbl. Jaokaupa maks on wõimalik.

Garash Central

Wosneſenski nr. 8, telef. 527—08.

Kunſthambad

wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская, 9 кв. 7. Kõnetr. 183-58. A. K. Toom.

Tööstuſe ja kaubandus Minist. all olew

autojuhtide-mehanikuste kool

Kiirendatud ettewalm. kawa. Troitskaja 11, krt. 11, kõnetr. 203-23. Õperaha wõib jaokaupa maksta. Haawatutele ja põgenejatele hinna alandus.

Siſſe ſõitnud Eesti neiu ſoowib tööd õmbleja juurde, ehk päiwiti wäljas käia. On iſeſeisw. töötanud. Soowib ka korterit Eesti perek. В. о. 15 лин. д. 56, кв. 2.

Pealinna raamatupidamiſe kurſuſed

L. A. Waliski aſutatud.

(Nimetati Petrogradi kurſuſeks 3 a. enne Peterburi Petrogradiks nimet.) Täielik raamatupidajate, kaubanduſetegelaste ja kirjaſaatjate ettewalmistamine. Õpemaksu pikendus. Käesolewal aastal õppis hom. ja õht. grupes mõlemaſt ſooſt 650 iſikut. Õpetawad hinnata. Петр. стор., Большой пр. 40. Тел. 615-37. Wähem teadjatele — täiendaw õpetuſeandmine arithmetikas ja Wene keeles. Wastuwõtmine jaanuari kuu kurſuſe wabadele kohtadele palwekirjade kohale jõudmiſe järgi. Õpetuſe algus 15. jaanuaril.

Kõik kurſuste lõpetajad on teenistuſes.

Sõjapõgenej., halastaja-õdedele, alamw. ja nende perek. hinnaalandus.

* * *

Ühistegeline ajakiri

„Ühistegewuſeleht"

ilmub 1917. aastal endiſel toimetuſel, Tallinna Ühistegewuſe Edendamiſe Seltſi wäljaandel, üks kord kuus.

„Ühistegewuſeleht" on ühiſustele ja nende liikmetele nõuandjaks ja juhatajaks igapäewaſes ajaajamiſes ja omawahelistes läbikäimiſes.

„Ühistegewuſelehe" weergudel leiawad lugejad ühistegewuſe teoriat kui ka ühiſuste tegeliku elu ſelgitawaid kirjutuſi, niiſama teateid kodu- ja wäljamaa ühistegewuſeſt.

Ühistegewuslaſed tellige igaüks omale „Ühistegewuſelehte" ja [illegible] temale teed rahwa ſekka.

„Ühistegewuſelehe" tellimiſe hind on 1917. aastal: aastas 2 rbl. ja pooles aastas 1 rbl. 20 kop., postiga kätte ſaates.

Ühiſused, kes oma adreſſil aasta peale ette telliwad, maksawad:

5 eks.	à 1 rbl. 35 k.	31—40 eks.	à 1 rbl. — k.
6—10 „	„ 1 „ 20 „	41—50 „	„ — „ 95 „
11—20 „	„ 1 „ 10 „	51 ja rohkem	„ — „ 75 „
21—30 „	„ 1 „ 05 „		

Toimetus ja talitus: Eesti pangamaja ruumides, Tallinnas.

Adreſs: „Ühistegewuſeleht", гор. Ревель, Eesti pangamajas.

* * *

Kiriklikud teated.

Petrogradi Eesti Jaani kirik.

Wana-aasta õhtul, 31. detſ. 1916. a.

Kell ½6 p. l. Eesti keeli jumalateenistus armulauaga. Laululehed. Jutluſt peab ja wõtab oma koguduſe liikmeid armulauale õp. F. Stokholm.

Uue aasta päewal, 1. jaanuaril 1917. a.

Kell ½10 hom. Eesti keeli jumalateenistus armulauaga. Laululehed. Jutluſt peab ja wõtab oma koguduſe liikmeid armulauale õp. A. Walt.

Ligowo Nikolai kirik.

Uue aasta päewal, 1. jaanuaril.

Kell 10 hommikul. Eesti keeli jumalateenistus, laululehed. Õp. F. Stokholm.

Trükitud A. H. Ühti pärijate trükikojas, Petrogradis, Kajanskaja 34.